

# TUNTOSARVI

Nro 5 1986



# TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti  
ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin  
Nro 5/86  
12. vuosikerta

## JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITTAJA Timo Pietilä

## TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto  
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki  
puh. (90) 77041/227

## SISÄLLYS

KS-asiaa .....	1
Ajankohtaista .....	3
Kokouskutsu .....	7
Lukijan palsta .....	9

# TUNTOSARVI

31.1.1986

## ● KS-asiaa

Kuurosokeiden koulu Jyväskylässä on täynnä kärsivällisyyden ja yrittämisen oppitunteja.

Seitsemän oppilasta ja seitsemän opettajaa – jokaisella oppilaalla on oma opettajansa. Yhdessä luokahuoneessa työskentelee vain yksi tai kaksi oppilasta opettajineen. Tämä on kuitenkin välttämätöntä, kertoo Jussi Kiiskilä, yksi koulun opettajista. Oppilaat ovat nyt Kiiskilän mukaan taidoiltaan niin heikkoja, ettei opetuksesta tulisi muuten mitään.

Tällaista on Kuulovammaisten koulun yhdessä rakennuksen osassa. Kuurosokeiden koulutukselle on tässä sisäoppilaitoksessa jo ennättänyt muodostua perinteitä, vaikka kuurosokeiden koulutuksen ensi askelia oetettiin Suomessa vasta parisenkymmentä vuotta sitten.

Jarkko on Jussi Kiiskelän oma oppilas. Jussi opettaa Jarkkoa nyt kolmatta vuotta. Jarkko ei osannut tullessaan juuri mitään. Hän eli omassa sulkeutuneessa maailmassaan, Jussi Kertoo. Vaikka Jarkko vieläkin helposti jää heiluttelemaan pientä keppiä sormiensa välissä, osaa hän kuitenkin nyt itse käyttää noin kymmentä viittomaa. Lisäksi hän ymmärtää 20-

30 viittomaa. Joku voisi ajatella, ettei tämä ole kovin paljon yli kahden vuoden opiskelusta, mutta Jarkon maailmassa tämäkin on jo huima harppaus.

Jussi Kiiskilä ei osaa vielä ennustaa miten paljon Jarkko voi vielä kehittyä. »Olen oppinut varovaiseksi», Jussi aprikoi. Esimerkiksi murrosikä saattaa tuoda tullessaan ikäviä yllätyksiä.

Sekä Jussi Kiiskilä, että erityisopettaja Seppo Rautio painottavat sitä, että näiden lasten kuntouttaminen tulisi olla jatkuvaa. Jos lapsien vain annetaan olla omissa oloissaan, eikä heiltä vaadita mitään, he taantuvat nopeasti. He sulkeutuvat omaan itseensä ympäristön ulottumattomiin. Siksi olisi myös tärkeää, että lapset saataisiin kouluun mahdollisimman varhain, mieluummin heti 6-vuotiaina.

Tähän mennessä tämä tavoite ei ole toteutunut, mutta uusi oppivelvollisuuslaki on nyt parantanut tilannetta. Uuden lain mukaan esimerkiksi juuri kuurosokeita ei enää vapauteta oppivelvollisuudesta niin kuin aikaisemmin oli tapana, vaan kaikille annetaan tilaisuus koulunkäyntiin.

Myös kuurosokeiden koulutusmenetelmät ovat koko ajan parantumassa mm. pohjoismaisen yhteistyön ansiosta. Näin voidaan sekä opettaa tehokkaammin, että ottaa kuntoutukseen entistä vaikeavammaisempia lapsia.

TP

# AJANKOHTAISTA

## Lasten kasvua seurataan kohta uusilla normaaliarvoilla

- Neuvolat ryhtyvät seuraamaan lasten kasvua uusilla kasvukäyrillä. Käyrien uusimisen tarve on tullut ajan-kohtaiseksi, sillä lapset kasvavat nyt nopeammin kuin 1950-luvulla, jolloin entiset normaalia kasvua kuvaavat käyrät laadittiin.

Uuden käyrästön kehittelyä johtanut professori Jaakko Perheentupa sanoo, että lasten kasvu on muuttunut kahdella tavalla viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana. Ensinnäkin lapset kasvavat entistä lyhyemmässä ajassa ja toisaalta imeväiset lapset ovat vähän aiempaa pidempiä ja pituuteen verrattuna selvästi aiempaa hoikempia. Tämä johtunee Perheentuvan mukaan parantuneesta ruoasta ja ennen kaikkea siitä, että rintaruokintaa jatketaan aiempaa pitkempään.

Helsingin Sanomat 18.1.

## Bensa halpeni ennakoitua enemmän

Elinkeinohallitus päätti laskea polttoaineen hintoja enemmän kuin ennakoitua arvioitiin. Bensiinin hintaa laskettiin 15 penniä litralta, dieselöljyn 12 penniä ja kevyen polttoöljyn 6,88 penniä litralta. Raskas polttoöljy halpeni kuusi penniä kilolta.

Odotettua suurempi hinnanalennus johtu siitä, että elinkeinohallitus päätti ottaa öljyn hinnan määräytyksessä käyttöön uuden dollarin hinnan. Dollarin kurssi on halventunut markkaan nähden viime kuukausien aikana. Lisäksi öljyn hinnan laskuun vaikutti Neuvostoliiton päätös alentaa Suomeen tuotavan raakaöljyn hintaa.

Nyt toteutettujen hinnanalennusten jälkeen öljylämmitys on selvästi sähkölämmitystä halvempaa. Kilo-wateissa laskettuna ero öljyn hyväksi on jo noin viisi penniä.

Helsingin Sanomat 18.1.

## Helsingin lukioiden lakkauttamisesta luovuttu

Helsinkiä loppusyksyn järjestyttännyt lukioiden lakkauttamishanke on kuivunut kokoon. Marraskuussa julkitul- leiden suunnitelmien mukaan olisi lakkautettu kaikki- aan 12 lukiota. Lakkautushanke sai vastaansa uhana- laisten koulujen oppilaat vanhempineen sekä opetta- jat ammattiliittoineen. Vastustus vei poliittisen pohjan yritykseltä.

Helsingin Sanomat 21.1.

## Vanhojen kaatopaikkojen kuntoa selvitetään

Ympäristöministeriö selvittää noin 300 kaatopaikan ti- lan, vaikutuksen luontoon ja kunnostustarpeen. Tut-

kittavat kaatopaikat on valittu sellaisten kaatopaikko- jen joukosta, joihin epäillään viedyn myrkyllisiä jättei- tä.

Tutkimusta vauhdittavat kansainväliset kokemukset ongelmajätteidien saastuttamien kaatopaikkojen kun- nostuksen kalleudesta. Esimerkiksi erään hollantilai- sen kaatopaikan kunnostuskustannukset olivat 300 miljoonaa markkaa. Ennaltaehkäisyllä arvellaan sääs- tettävän suuria rahoja, sillä mitä aikaisemmin kaato- paikan kunnostus aloitetaan, sitä vähemmän vaurioita sieltä valuneet myrkyt ovat ehtineet aiheuttaa. Jos haitalliset aineet ovat ehtineet levitä ympäristöön, saatetaan joutua kaivamaan saastunut maa jättei- neen esiin ja siirtämään se jälleenkäsittelyyn. Suo- messa ei ole vielä missään jouduttu näin menettele- mään, mutta Keski-Euroopasta ja Yhdysvalloista on jo useita esimerkkejä.

Helsingin Sanomat 21.1.

## Kanaalin alitse pääsee junalla 1993

Englannin kanaalin ali porataan rautatietunneli. Tä- män jälkeen voi matkustaa junalla Englannista Rans- kaan. Maayhteyttä Englannin ja Ranskan välille on puuhattu jo 15 vuotta. Vasta nyt kuitenkin hanke sai vauhtia. Tunnelin arvioidaan maksavan yli 17 miljard- dia markkaa. Monet ovatkin epäilleet, että rakentami- nen tulee liian kalliiksi hyötyyn nähden.

Rautatieliikenne kanaalin alitse suunnitellaan kulke- maan kahdessa rinnakkaisessa tunnelissa, jotka po-

rataan merenpohjan alla olevan liitukivikerroksen läpi. Tunnelille tulee mittaa lähes 50 km. Tunnelissa kulkee erikoisvalmisteisia sähköjunia, joiden lavoille rekat ja autot ajavat pääteasemilla. Myös pikajunia maiden pääkaupunkien Lontoon ja Pariisin välille on suunniteltu. Matka kanaalin ali kestää arvioiden mukaan noin 15 minuuttia. Tällä hetkellä matka kanaalin yli tehdään lautoilla.

Helsingin Sanomat 21.1.

## Öljyn hinta laskee yhä

Öljyn hinta on laskenut edelleen kansainvälisillä öljymarkkinoilla. Myös Suomeen tulevan raakaöljyn hinnan odotetaan laskevan lähitulevaisuudessa. Helmi-kuun alussa Neste Oy:n edustajat neuvottelivat Neuvostoliiton kanssa uusista alennuksista. Hinnan laskuun on syynä öljyn ylituotanto. Ylituotantoon puolestaan epäillään osaltaan johtaneen Saudi-Arabian harjoittaman politiikan. Se on halunnut vallata entistä suuremman osan maailman öljykaupasta ja lisännyt tuotantoaan.

Öljyn hinnan lasku vaikuttaa Suomessa enimmäkseen myönteisesti. Se vaikeuttaa Suomen vientiä Neuvostoliittoon, sillä kaupassa pyritään vaihtamaan tavaroita maiden välillä yhtä paljon. Nyt kun öljyn hinta laskee, laskee myös Neuvostoliitosta tuotavan tavaran eli öljyn arvo ja näin suomalaisetkin voivat viedä Neuvostoliittoon ajateltua vähemmän tavaroita. Toisaalta Suomen teollisuuslaitosten tuotantokustannukset pienenevät ja näin tavaroita voidaan valmistaa entistä halvemmalla.

## Kokouskutsu

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään hotelli Tallukassa Vääksyssä 23.3.1986 klo 9.00. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen §:ssä 10 mainitut asiat.

Kokousaineisto lähetetään niille jäsenille, jotka viimeistään 28.2.1986 ovat ilmoittautuneet yhdistyksen toimistoon. Kokousaineistoa voi tilata yhdistyksen toimistosta mikäli ei pääse osallistumaan kokoukseen, mutta haluaa kuitenkin tutustua aineistoon. Muista ilmoittaa haluatko kokousaineiston pistekirjoituksella tai konekirjoitustekstillä.

Vuosikokouksen yhteydessä lauantaina 22.3.1986 järjestetään viikonloppuleiri, jonka aikana tutustutaan vuosikokousasioihin sekä keskustellaan muista ajankohtaisista asioista.

Majoituspaketti hotelli Tallukassa 22.-23.3.1986 sisältää:

- yöpymisen 2-hengen huoneessa;
- tulokahvin ja voileivän sekä päivällisen lauantaina 22.3.
- aamiaisen ja lounaan sunnuntaina 23.3.

Hinta on jäseniltä 250 mk. Tulkkien/oppaiden osuus 327 mk. Matkat korvataan yli 100 mk menevältä osalta, halvinta kulkuneuvoa käyttäen. Oman auton käytöstä sovittava etukäteen samoin tulkin palkkiosta sosiaalitoimiston kanssa.

Helsingistä järjestetään yhteiskuljetus, mikäli riittävä määrä lähtijöitä ilmoittautuu. Yhteiskuljetusta kannattaa miettiä myös muilta paikkakunnilta tulevien, jos lähtijöitä on paljon.

Tervetuloa!

Johtokunta

## Ilmoittautumislomake

Vuosikokous/viikonloppuleiri

Aika: 22.-23.3.1986

Paikka: Hotelli Tallukka, Vääksy

Nimi \_\_\_\_\_

Osoite \_\_\_\_\_

Täysihoitopaketti (ruokailut ja majoitus)  Kyllä/ Ei

Tulkin/oppaan nimi \_\_\_\_\_

Osoite \_\_\_\_\_

Haluan vuosikokousaineiston:

(vedä viiva haluamasi vaihtoehdon alle)

Pisteillä

Konekirjoituksella

Osallistutko yhteiskuljetukseen Helsingistä:  Kyllä/ Ei

Lähetä lomake 28.2.1986 mennessä osoitteella:

Suomen Kuurosokeat ry.

Dagi Ahvenainen

Mäkelänkatu 50,

00510 Helsinki,

puh. 90/7704353

## Lukijan palsta

Kiitän vastauksistanne opaskoira-asiassa. Oli mielenkiintoista tietää ehdotuksistanne, mutta annan tässä vielä vastinetta lisää. Ihmiset ja eläimet on luotu tähän maailmaan. Jos rakastat itseäsi niin rakasta myös eläimiä. Tämä on minun mottoni. Ei ollut tarkoitus tyrkyttää kenellekään opaskoiraa vaan keskustella siitä ja vain niille valituille jotka pitävät ja voivat sen ottaa. Ehtona tietysti pidän, että vaan eläinrakkaille ja tietoisena siitä, minkä vastuun joutuu koirasta ottamaan. Mutta ei siitä niin kovaa huolta ole kuin luullaan. Ei sille vaippoja tarvitse vaihtaa eikä lusikalla opettaa syöttämään. Koira on siisti ja viisas. Minulla itselläni on ollut aikoinaan monta eläintä. Voinkin tässä luetella ne. Valkoisia hiiriä, koira, kani, marsu ja viimeksi kissa. Osa on kuollut vanhuuteen ja viimeksi kissa, josta aikaisemmin kerroin, putosi ikkunasta alas ja kuoli. Vanhimmalla tyttärelläni on ollut kaiken kaikkiaan viisi koiraa; kolme scheferiä, yksi terrieri ja kiinanpalatsikoira, joten ei tässä ihan tietämättä olla. On kyllä hyvä tietää koiraa harkitessa, että se vähän muuttaa elämää vilkkaammaksi. On kuin taloon tulisi vauva, jonka kehitystä seurataan ja opetetaan. On paljon kuurosokeita vammaisia, joilla ei aina ole opasta tarvittaessa esimerkiksi ulkoiluttamaan. En pidä mahdollisena etteikö kuurosokeille koira käy, koska kävelevät

vieläpä aivan yksin ja vain valkoinen keppi mukana ainakin täällä Helsingissä. Miksei sitten opaskoira, joka on minusta turvallisempi, kuuleehan se ja näkee myös. Opaskoira ei vie tulkin leipää, se on opas, ei tulkki. Tulkeilla on omat ammattinsa ja leipätyönsä muualla ja muissa tehtävissä. Tulkin ammatti ei yksistään ketään elätä. Suomessa ei ehkä ole vielä kokopäiväisiä tulkkihjaajia muualla kuin palvelutaloissa, eikä sielläkään niitä riitä kaikille, joten sielläkin on työvoimasta pulaa.

Emmekä me kaikki jo lähelle 500 kuulonäkövamasta mahdu palvelutaloon asumaan. Monet haluavat asua elämänsä loppuun asti kotonaan vaikeuksista huolimatta. Näille minä suosittelisin ja opasta ja suojelijaa yksinäisten iltojen ratoksi.

Koira ei ole vapaana syntynyt eikä itsensä huolehtiva villieläin. Se on ihmisestä riippuvainen kotieläin ja kaipaa huolenpitoa ja rakkautta, ei piiskausta, mutta puhumalla opettamista, niinkuin sain kirjoituksesta sellaisen käsityksen. On eri asia kuka piiskaa ja rääkkää koiraansa, sitä en missään tapauksessa soisi.

Kyllä minuakin on kaikkia uusi pelottanut ottaa vastaan, mutta luontevasti ja rohkeasti olen yrittänyt kaikessa mennä eteenpäin. Kuuntelen sydäntäni ja pelaan järjellä. Niin olen selvinnyt. Se on hyvä puoli, että molemmat ovat samaa miletä: sydän ja järki.

Mutta eipäs jarruteta kehitystä jota viedään joukolla eteenpäin! Sillä meidänkin aika tulee lähteä täältä iäksi pois. Onhan sitten jättää jotakin jälkeläisille, mitä uutta ollaan saatu aikaan. Sillä vielä meidänkin jäl-

keen voi syntyä joka päivä kuurosokeita vauvoja ja joka päivä ihmisiä sairastuu ja loukkaantuu ja menettävät nämä kalliit aistimet, näön ja kuulon. Siis avoimin sydämin uuten tulevaisuuteen ja meidän kaikkien parhaaksi.

Kiittäen ja onnea kaikissa pyrkimyksissä toivoen.

Hilkka Kasurinen

### **Maailmassa on paljon erilaisia eläimiä**

Kissa on kaikkein pehmein eläin.

Koira on hyvin tavallinen eläin kaupungissa.

Toisilla ihmisillä on kotona laatikko jossa ui hienoja kaloja.

Muutammat ihmiset pitävät valkoisista hiiristä, mutta useimmin ihmiset pelkäävät hiiriä.

Rotta on ihmisen vihollinen ja sairauksien tartuttaja.

Hevonen on ehkä kaikkein kaunein eläin.

Lehmät antaa ihmisille maitoa.

Myös vuohia voidaan lypsää.

Sonnit ovat suuria ja vahvoja.

Kanat syövät jyviä ja munivat munia. Kukko seisoo tunkiolla ylpeänä.

Vesilinnut ovat kauniita puiston lammella.

Kotka on lintujen kuningas.

Sika on likainen eläin, mutta sen liha on maukas.

Minun poikani pitää lampaanlihasta.

Kiiltomato on helppo huomata pimeään aikana.

Käärme on kavalin kaikista eläimistä.

Kettu on myös umpikiero.

Susi on ahne, raatelee enemmän kuin itse syö.

Karhun kanssa on vaikea painia.  
 Jänis nelistää nopeasti pakoon.  
 Kameli voi kantaa 350 kg kuorman yli erämaan.  
 Elefantti on raskas eläin, jonka korvat ovat suuret.  
 Perhosen värit ovat kauniita.  
 Kirahvilla on pienet sarvet, mutta pitkät koivet.  
 Leijona on tarkka ja nopea kissaeläin.  
 Poro on pohjoisen eläin.  
 Hirvillä on isot sarvet.  
 Aasi on itsepäinen ja tyhmä eläin.  
 Hyönteisiä on paljon maailmassa.  
 Kärpäset kiusaavat meitä kesällä.  
 Hämähäkki kutoo verkkoja.  
 Mehiläinen valmistaa hunajaa.  
 Tässä osa maailman eläimistä.

Hilkka Kasurinen

### **Katkeruuskin voi myrkyttää**

Kypsä aikuinen ottaa itse vastuun tekemisistään ja tekemättä jättämisistään. Kukaan ei voi toisten puolesta ratkaista hänen ongelmiaan, varsinkaan tunne-elämän ongelmia. Lopullinen päätös on aina tehtävä itse ja otettava siitä vastuu.

Mistä ja ketä te syyttäisitte, ellei kukaan olisi tullut tueksenne ja lohduksenne. Ihminen on elämänsä tyytymätön niin kauan kuin hän syyttelee sen kulusta muita ihmisiä. Vaikeuksia ja niihin syyllisiä kyllä riittää. Pitäisi tajuta, että yksilö voi hyvin suuressa määrin ohjailla omaa elämänsä.

On melko vähän sellaisia asioita, joihin ei voi itse

vaikuttaa.

Sellaisen asian sattuessa on tärkeää asennoitua siihen järkevästi, ottaa asia sellaisena kuin se on, eikä jäädä napolisemaan, että voi kun olisi toisin.

Niin on, jos siis asiaan ei todellakaan voi itse vaikuttaa. Jos taas asia on sellainen, että siihen voi vaikuttaa, ei valittaminen auta silloinkaan, vaan on tehtävä jotakin. Katkeruus on hyödytöntä, kuluttavaa ja se myrkyttää kaikki ihmissuhteet. Kukapa viihtyisi katkeran ihmisen seurassa? Teidän pitäisi nyt rohkeasti arvioida menneisyys ja nykyhetki uudelleen, katsoa olisiko jotakin vielä korjattavissa. Järjesetään elämä niin että ollaan osapuoleen tyytyväisiä asioiden kulkuun laittamisessa.

Eikö totta.

Hilkka Kasurinen

### **Pohjois-Karjalan terveiset**

Tervehdys Pohjois-Karjalan kuulonäkövammaisten kerhosta.

Viime syksynä ehdimme kokoontua 3 kertaa. Joulukerhossa oli mukana ennätysmäärä ihmisiä 17 henkeä. On mukavaa saada kerhoon uusia ystäviä. Kaikki omaiset, tuttavat ja ystävät kuten kylänmiehetkin ovat tervetulleita. Meillä on paljon kerrottavaa toisillemme ja kuuleville ja näkeville ihmisille. On ihan paikallaan jos perheenjäsenetkin kävisivät joskus mukana. Kun näkee eri tavoin vammautuneita, huomaa että vaikeudetkin ovat voitettavissa. Uusia kommuni-



kaatiotapoja ja suhtautumista omiin vaikeuksiin voi oppia. Kaikki tieto vaikka ei itse tarvitsekaan auttaa aina. Opettelemalla uusia asioita voimme auttaa toisia vaikka emme itse tarvitsisikaan tuota taitoa.

## VIITTOMAKIELI KÄYTTÖÖN

Ihmettelen sitä etteivät monetkaan halua käyttää viittomia puheensa tukena vaikka osaisivatkin. Kun me puhumme, voisimme viittoa samalla. Se selvittää huomattavasti asioita ja on hyvä tapa opetella sujuvasti viittomaan. Puhun itse ja yritän viittoa mitä olen oppinut.

Jotkut valittelevat miten vaikea on viittoa kuurojen viittomakieltä ja puhua itse yhtä aikaa, koska viittomat ja puhe eivät ole samassa järjestyksessä. Mielestäni suomen kieltä puhuvat voisivat hyvin viittoa sanat yhtä aikaa kun puhuvat. Tällöin viittoma tukee huulioluvun ymmärtämistä. Mitä mieltä ovat ne jotka käyttävät viittomakieltä pääasiallisena kielenä? Olen kovasti kiinnostunut tästä. Vastatkaa vaikka lehdessä jos ei muuten. Onko vaikeata ymmärtää viittomia jotka viitotaan puhutun suomen kielen mukaan.

Jos me kuurosokeat itse arkailemme viittoa, niin tuntuu hassulta vaatia että kuulevien on osattava kommunikoida meidän kanssamme. Älkää tuudittautuko ajattelemaan, että pärjään puhumalla, en tarvitse viittomakieltä. Opettelen sen sitten, kun en pärjää muuten. Totuus on että viittomakieltä ei opita nopeasti. Mitä huonommaksi näkö menee sen hankalampaa on oppia viittomakieltä.

Viittomakielen oppiminen ei tarkoita, että meistä kaikista tulee sokeita. Se tarkoittaa että olemme ottaneet huomioon, että meistä voi tulla sokeita. Ja jos ei tulekaan, niin olemme yhtä taitoa rikkaampia. Se avaa meille uusia mahdollisuuksia. Tutustua niihinkin ihmisiin joiden kanssa emme ennen ole voineet jutella, koska ei ollut yhteistä kieltä. Me voimme toimia tulkkeina toinen toisillemme.

Olin pelännyt viittomista käteen. Turhaan. Se ensimmäinen käteen viittominen oli lämpöinen kokemus, vaikka oma viittomiseni olikin haparoivaa ja epävarmaa. Uskon kuitenkin että Avilan Marja-Leena ymmärsi jotakin siitä mitä Aulangolla kädestä käteen juteltiin. Toisten viittomisten ymmärtämiseen minulla on vielä pitkä matka.

## KUUROSOKEAT MUIDENKIN TIETOON

Sanomalehti Karjalaisessa oli joulukuussa kokosivun pituinen juttu, jonka otsikkona oli KUUROSOKEA IHMINEN ON KOKONAISUUS. Jutussa kerrottiin kuurosokeudesta yleensä, mitä se tarkoittaa käytännössä. Jutun tarkoitus oli vaikuttaa niiden ihmisten mielipiteeseen jotka joutuvat päättämään kuurosokeita koskevista asioista. Kuurosokeuden käsite on täälläpäin outo. Monet kuulevat ja näkevät ajattelevat että sillä tarkoitetaan sitä että on näkövammaisen tai sitten kuulovammaisen. Koska useat meistä elävät omaa elämäänsä, pitävät vähän ääntä itsestään, niin meistä ei tiedetä oikeastaan mitään. Vammaamme pidetään lievä. Sen koko rajoituksista ei ymmärretä.

Täällä Enossa toimii Lions Ladyt -niminen järjestö. Nämä järjestön rouvat leipoivat ja keittivät monenlaisia syötävää joulun alla. Ruoat myytiin messuilla. Siitä kertyi rahaa 1500 mk. Kuluneella viikolla rouvat järjestivät luovutustilaisuuden. Pohjois-Karjalan kuulonäkövammaisten kerho sai näin tukea toimintaansa. Samassa yhteydessä minulle ja Pentti Pistoselle tarjottiin tilaisuus kertoa meistä kuursokeista. Mukanamme oli myös tulkki Liisa Majuri Joensuusta. Meistä tilaisuus on mielenkiintoinen ja kaikki olivat oikein kiinnostuneita jatkossakin auttamaan.

Saimme kerhoon opettajan keksimään käsille ja aivoille työtä. Viimeksi kerhossa maalasimme sormiväreillä. Taisi Reino taiteilla kuusen repimällä paperin kuusen muotoon. Marjalta löytyi tunteita kovasti. Aunella tuntui varsinkin olevan taiteellisia lahjoja enempiäkin. Naisen kasvot olivat kuultavan ilmeikkäät, vaikka väreinä olivat vain ruskea ja keltainen. Luovan toiminnan ohjaaja on luvattu kerran kuukaudessa 1,5 tunniksi. Palkan maksaa Joensuun kaupungin Vapaaopisto. Kerho itse kustantaa tarvikkeet. Kahvikuppien pesijöitäkin on aina löytynyt, onneksi... Kahvitteluitahan ei pärjätä. Löytyisi nyt vielä joku pullanleipojakin kuten Kuopion kerhoon... Kuopion kerhon vetäjälle kävi säkä, yksi kaksilahkeinen leipoi makoisat leivonnaiset. Mutta kuinka ollakaan, tämä aarre häipyi liian vikkelaesti muihin maisemiin eli ammattikouluun ja niin jäi Kuopion kerhon vetäjä, Seijakin, ilman vakituista leipojaa.

JATKUU

Pirkko Virtanen